

محیط های ارتقاء سلامت

مترجمین:

دکتر رحمت حسین کاوه

دکتر ایلا قهرمانی

دکتر مهین نازمی

ویکتوریا مومن آبادی

شماره کتابشناختی ملی : ۵۶۰۷۲۵

نام کتاب:	سیط عام ارتقاء سلامت
مترجمین:	دکتر محمد حسین کاوه، دکتر لیلا قهرمانی، دکتر مهین نظری، ویکتوریا سومن آدی
ناشر:	انتشارات نوردانesh
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۷
چاپ:	پیدایش
صحافی:	پیدایش
تیراژ:	۱۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۴۱۳-۳۲۴-۴
قیمت:	۶۰۰۰۰ تومان
فروش آنلاین:	www.setadbook.ir
ایمیل:	info@noordanesh-pub.com

مراكز پخش انتشارات نور دانش

تهران: خیابان ۱۶ آذر - روبروی درب غربی دانشگاه تهران - پلاک ۲۴

شیراز: خیابان زند - روبروی بیمارستان شهید فقیهی - ساختمان تارا - تلفن ۳۳۳۵۴۲۱۳-۷۱.

مقدمه ی مترجمین

از زمان کنفرانس بین المللی ارتقاء سلامت در اوتاوا در سال ۱۹۸۶ که منجر به انتشار سند بین المللی منشور اوتاوا شد بر این حقیقت تأکید شد که سلامت در محیط هایی شکل می گیرد که مردم در آنها هر روز زندگی می کنند، به تحصیل علم می پردازند، کار می کنند، تفریح می نمایند، با یکدیگر تعاملات انسانی دارند و بخش قابل توجهی از عمر خود را می گذرانند. در واقع، سلامت محصول برهم کنش مجموعه ای از عوامل فردی و محیطی است. بی توجهی به موانع و چالش ها همچنین ظرفیت ها و منابعی که در محیط سلامت و بهزیستی افراد را تحت تأثیر قرار می دهند برنامه های ارتقاء سلامت، حداقل با کارآیی و اثربخشی مناسب، به اهداف خود دست نمی یابند. بر همین اساس رویکرد محیطها (Setting Approach)، برنامه ریزی و اجرای برنامه ها و فعالیت های ارتقاء سلامت در این محیطها با مشارکت ذینفعان اصلی، به عنوان یک راهبرد اساسی ارتقاء سلامت جامعه معرفی و بر آن تأکید گردید. سازمان بهداشت جهانی محورها را به عنوان زمینه یا بافتی (Context) تعریف کرده است که مردم هر روز در آنها به فعالیت های روزانه خود می پردازند و عوامل محیطی، سازمانی و شخصی در برهم کنش با هم بر سلامت و بهزیستی آنها تأثیر می گذارند. برای مثال سلامت فرد در محیط یک مدرسه یا کارخانه متأثر از برهم کنش مجموعه ای از عوامل محیط های فیزیکی، روانی- اجتماعی، سازمانی همچنین فردی (شامل رفتارهای مرتبط با سلامت) است. علاوه بر بیماران، ارائه دهندگان مراقبت های سلامت در یک بیمارستان نیز تحت تأثیر شرایط محیط های فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک، روانی- اجتماعی، و مدیریتی/سازمانی قرار دارند. همین شرایط برای محیطهای دیگری مثل زندان ها، خانه های سالمندی، و ... وجود دارند.

حقیقتی دیگر که اهمیت رویکرد محیط ها به ارتقاء سلامت را بیش از پیش برجسته می نماید، سهم محدود بخش سلامت در تأمین و حراست از سلامت و بهزیستی جامعه است. در بهر حال، این سهم تا ۲۵ درصد برآورد شده است. این بدان معنی است که بدون تشریک مساعی سایر بخش های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تلاش های ارتقاء سلامت توفیق چندانی به دست نخواهد آورد. این حقیقت بر حضور مؤثر سیاستگذاران، برنامه ریزان و فعالان ارتقاء سلامت در محیط ها برای جلب همکاری، حمایت و مشارکت فعال آنها برای پیشبرد اهداف سلامت اجتماعی نیز دلالت می نماید.

کتاب حاضر به تبیین بنیان های علمی و تجربی رویکرد محیطها به ارتقاء سلامت می پردازد؛ اصول اساسی و مبانی برنامه ریزی و ارزشیابی ارتقاء سلامت را بر اساس این رویکرد تشریح می نماید؛ کاریست این رویکرد را برای تعدادی از محیط ها (محل، شهر، بیمارستان، مدرسه، محیط کار، دانشگاه، و زندان)

شرح می دهد؛ و در نهایت نمونه هایی از کاربرد موفق این رویکرد را در برخی از محیط ها معرفی می نماید.

این کتاب راهنمای برنامه ریزان، کارگزاران، متخصصین و پژوهشگران حوزه های سلامت و توسعه اجتماعی برای توسعه نظریه و عمل در زمینه ی رویکرد محیطها به ارتقاء سلامت و اجرای اثربخش آن برای نیل به اهداف سلامت در جامعه و جمعیت های خاص می باشد.

کتاب حاضر می تواند به عنوان منبع درسی/علمی مفیدی نه تنها در رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بلکه برای دانشجویان (در رشته هایی مثل پزشکی، سیاست گذاری سلامت، بهداشت عمومی، پزشکی اجتماعی، ...)، برنامه ریزان و مدیران و کارگزاران در بخش های مختلف اقتصادی-اجتماعی و سلامت جامعه مورد استفاده قرار بگیرد. شایان ذکر است در متن کتاب از اصطلاحات «رویکرد محیط ها» یا «رویکرد محلی» به جایگزینی هم استفاده شده است.

مترجمان کتاب از پیشنهاد است و انتقادات صاحب نظران، استادان، مدیران و کارشناسان نظام ارائه خدمات سلامت جهت رفع نقایص و ارتقاء کیفیت این مجموعه به گرمی استقبال میکنند. امیدواریم اصول، شواهد، راهبردها و ابزارهای ارائه شده در این کتاب، برای مخاطبان مورد نظر در پیاده سازی رویکرد محیط ها به ارتقاء سلامت در بخش های مختلف جامعه برانگیزاننده و مفید واقع گردد.

مترجمان توافق نموده اند در صورتی که بر اساس آیین نامه های ارتقاء، ترفیع و یا انتخاب پژوهشگر برتر در دانشگاه ها یا مراکز پژوهشی امتیازی به هر مقدار به اثر تعلق گیرد، سهم مترجمان از آن امتیاز برابر خواهد بود.

گروه مترجمین

سال ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۹	فصل یک
۹	محیط های ارتقاء سلامت : نگاه کلی
۲۳	فهرست منابع
۲۵	بخش اول
۲۵	اصول ارتقاء سلامت و رویکرد محیط-محور
۲۵	آنجلا اسکریه
۳۱	فصل دوم
۳۱	رویکرد محیط-محور : نگاه به گذشته، نگاهی به آینده
۳۲	تاریخچه و سیر تکامل رویکرد محیطی
۳۴	رویکرد محیط-محور: توسعه مفهوم
۳۶	مفهوم سازی محیط های سالم
۳۸	نوع شناسی عمل در رویکرد محیط های سالم
۴۱	به سوی چارچوبی مفهومی برای محیط های سالم
۴۱	الگوی بوم شناختی ارتقاء سلامت
۴۱	دیدگاه نظام ها (سیستم ها)
۴۲	توسعه نظام به عنوان یک کل واحد و تمرکز بر تغییر
۴۴	شناسایی و پاسخ به چالش های اصلی در دوران معاصر
۴۴	اطمینان از پرداخت رویکرد محیطی به مسئله نابرابری
۴۶	پیوند دادن محیط ها
۴۷	پیوند طرح ها (دستور کارهای پیوند دهنده): به سوی محیط های سالم و پایدار
۴۸	شواهد و ارزیابی
۵۲	منابع
۵۹	فصل سوم

۵۹	رویکرد سیستم های یکپارچه به کار در محیط ها
۶۰	تغییر پارادایم:
۶۲	محیط سالم به عنوان یک نظام:
۶۴	تجدید (تغییر) تمرکز از جزئیات به اندیشه ی سیستم های یکپارچه در محیط های سالم:
۶۸	تغییر از دانش عینی به دانش بافتاری (مبتنی بر بافت و زمینه) در محیط ها:
۷۰	خصوصیات نوپدید نظام ها و پیامدهای غیر منتظره در محیط ها:
۷۳	چالش ها و فرصت ها برای رویکرد سیستم های یکپارچه در محیط های سالم:
۷۸	منابع:
۸۳	فصل چهارم:
۸۳	شراکت، تشریک مساعی و مشارکت:
۸۳	اصول بنیادین رویکرد محیط-محور به ارائه سلامتی:
۸۶	کار شراکتی و سیاست بریتانیا:
۸۹	کار شراکتی و رویکرد محیط-محور:
۹۰	کار شراکتی در محیط سالم:
۹۵	انواع مختلف شراکت ها در محیط ها:
۹۶	تاسیس مجموعه های شراکتی سلامت در محیط ها:
۱۰۱	سنجش میزان موفقیت شراکتی ها در محیط ها:
۱۰۶	منابع:
۱۱۰	فصل پنجم:
۱۱۰	برنامه ریزی و ارزشیابی ارتقاء سلامت در محیط ها:
۱۱۰	اصول برنامه ریزی و ارزشیابی برنامه ی ارتقاء سلامت:
۱۱۳	برنامه ریزی و طراحی برنامه در رویکردی محیط-محور:
۱۱۸	اجرای تغییر در محیط ها:
۱۲۱	ارزشیابی محیط های سالم:
۱۲۶	چالش های تدوین رویکرد محیطی شاهد-محور:
۱۲۹	منابع:

۱۳۶	محیط‌های ارتقاء سلامت
۱۳۶	مقدمه ی بخش دوم محیط‌های سالم
۱۴۰	نتیجه‌گیری
۱۴۲	فصل ششم
۱۴۲	محلّه‌ها و جوامع سالم: سیاست و عمل
۱۴۳	اجتماع و محلات به عنوان محیط‌هایی برای ارتقاء سلامت
۱۴۷	مشارکت اجتماعی: یکی از ویژگی‌های رویکرد ارتقاء سلامت
۱۴۹	دولت محلّه به عنوان شکل دهنده مکان
۱۵۴	نقشی حیاتی برای مجموعه‌های شراکتی
۱۵۹	از دارایی‌های اجتماعی تا محله‌داری
۱۶۱	سلامت: وظیفه همگانی
۱۶۳	منابع
۱۶۸	فصل هفتم
۱۶۸	شهرهای سالم: راه‌حل‌های جامع برای بهبود سلامت شهروندان
۱۶۹	عصر شهرنشینی: ارقام، واقعیت‌ها و پیامدها
۱۷۲	شهرها به مثابه محیطی برای ارتقاء سلامت: تبدیل شدن از پراکنده‌نشین به جنبشی جهانی
۱۷۵	اصول و ارزش‌های شهر سالم
۱۷۶	ساختارهای سازمانی پروژه شهر سالم
۱۷۸	رویکردهای اتخاذ شده برای ارتقاء سلامت
۱۸۱	شهر به عنوان محیطی برای ارتقاء سلامت: چالش‌های آینده
۱۸۶	منابع
۱۹۰	فصل هشتم
۱۹۰	بیمارستان سالم: تناقضی در اصطلاحات؟
۱۹۱	پیشینه تاریخی
۱۹۲	سالم یا ارتقاء دهنده سلامت؟
۱۹۴	ایجاد محیط درمانی برای بیماران

۱۹۶	محیط کاری سالم برای کارکنان
۱۹۸	سازمانی با مسئولیت زیست محیطی
۲۰۰	مشارکت در ایجاد جامعه ی سالم تر:
۲۰۱	طراحی محیط های امن، سالم و درمانی:
۲۰۲	اجرای ترکیبی تمام زمینه ها (ابعاد): تغییر در فرهنگ سازمانی
۲۰۵	منابع:
۲۰۹	فصل نهم
۲۰۹	اثر بخشی مدارس به جوان یکی از حوزه های ترویج سلامت چقدر است؟
۲۰۹	منظور از مدرسه سالم چیست؟
۲۱۴	فرصت ها و چالش های مدارس به دبستانی به فعالیت های مؤثر در مدارس سالم
۲۱۸	تبیین شواهد مربوط به تأثیر و تأیید مدارس
۲۲۱	امکان پذیری های آینده و ظرفیت مدارس در زمینه ترویج سلامت و بهبود مدارس
۲۲۴	منابع:
۲۲۷	فصل دهم
۲۲۷	رویکرد دانشگاه های سالم: ارزش بخشی بیشتر به آموزش عالی
۲۲۹	تاریخچه و توسعه دانشگاه های سالم
۲۳۳	نظریه و عمل دانشگاه های سالم:
۲۳۹	چالش ها و فرصت های دانشگاه های سالم:
۲۴۳	منابع:
۲۴۹	فصل یازدهم
۲۴۹	زندانهای مروج سلامت: تنگناها و چالش ها
۲۵۰	زندانهای مروج سلامت: فرصتی مهم برای ارتقاء سلامت عمومی
۲۵۲	اصول زیربنایی زندان های مروج سلامت:
۲۵۵	زندان های مروج سلامت: بافت سیاسی در حال تکامل
۲۵۸	چالش های مفهومی پیش روی ارتقاء سلامت در زندان ها
۲۶۰	چالش های عملی در زمینه زندان ارتقاء دهنده (مروج) سلامت

۲۶۱	توانمندسازی و زندان ارتقاء دهنده سلامت
۲۶۲	توسعه زندان ارتقاء دهنده سلامت
۲۶۴	منابع
۲۷۱	بخش سوم
۲۷۱	محیط های کار
۲۷۱	مقدمه ای بر بخش سوم
۲۷۱	محیط کار به عنوان زمینه ای برای ارتقاء سلامت
۲۷۷	فصل دوازدهم
۲۷۷	محیط های کار با نام: ایجاد تعادل بین سلامت کارکنان و مصلحت اندیشی اقتصادی
۲۷۷	بافتی برای محیط های کار سال
۲۸۲	محیط های کار سالم: مفهومی دنبال شده
۲۸۳	تعریف و مدل سازی محیط کار
۲۹۰	فرایند: شروع و حفظ یک برنامه
۲۹۳	منابع
۲۹۹	فصل سیزدهم
۲۹۹	فولکس واگن: برنامه جامع برای ارتقاء سلامت در محیط کار
۳۰۱	رویکرد ارتقاء سلامت در فولکس واگن
۳۰۴	سیستم مدیریت سلامت در فولکس واگن
۳۰۹	تعادل کار-زندگی، بازتوانی و مسئولیت اجتماعی شرکت
۳۱۲	هزینه ها و مزایای مدیریت سلامت
۳۱۳	عوامل حیاتی برای موفقیت
۳۱۵	منابع
۳۲۱	فصل چهاردهم
۳۲۱	ارتقاء سلامت و بهیگی در گروه (شرکت) پست سلطنتی انگلستان
۳۲۲	مولفه های زمینه ای تاثیر گذار در برنامه بهبود بهداشت و سلامت در رویال میل
۳۲۵	تقویت مشارکت از طریق ارتقاء سلامت: برنامه ی احساس ممتاز بودن